

Thema	Gebouwschil: opbouw en isolatie - muren
Nummer	6.04.03

GROENE GEVELS

INHOUD

Inleiding	2
Waarom kiezen voor een groene gevel?	2
Soorten groene gevels	3
Grondgebonden gevelgroen	3
Niet-grondgebonden gevelgroen	4
Groene gevels als gevelafwerking bij buitenisolatie	5
Meer info	5
Bronnen	5

Inleiding

Er bestaan wel wat vooroordelen over klimplanten. Zo zouden ze daken, muren en regenpijpen beschadigen. Dergelijke schade kan je perfect voorkomen door de juiste planten te kiezen en tijdig het nodige onderhoud te verrichten. Een muur in goede staat, zonder barsten of spleten en met een stevige metselspecie, ondervindt geen hinder of schade van klimplanten.

Waarom kiezen voor een groene gevel?

Zogenaamde verticale tuinen zijn een goed alternatief wanneer de plaats voor bomen en struiken beperkt is, zoals in stedelijke omgevingen.

Gevelgroen is niet alleen mooi, het biedt ook andere voordelen:

- Gevelgroen heeft een verkoelende werking in de zomer. Het draagt bij aan de vermindering van oververhittingsproblemen in de stad, het zogenaamde 'hitte eiland' effect.
- Net als groendaken isoleren groengevels niet tegen de koude in de winter. Ze schermen de gevel wel af van de wind, waardoor de warmteverliezen via convectie afnemen.
- De muren achter de groene gevel blijven droger omdat de begroeiing werkt als een regenscherm, op voorwaarde dat de muur zelf niet met vochtproblemen kampt. Droge materialen geleiden minder goed de warmte dan vochtige materialen, wat zorgt voor een klein positief effect op vlak van thermische isolatie.
- Belangrijk in een stedelijke omgeving is de luchtzuiverende werking van gevelgroen. Stof en schadelijke uitlaatgassen worden gedeeltelijk uit de lucht gefilterd.
- Met gevelgroen creëer je plekjes voor vogels en insecten. Zo dragen groene gevels bij tot een betere biodiversiteit in de stad.

Soorten groene gevels

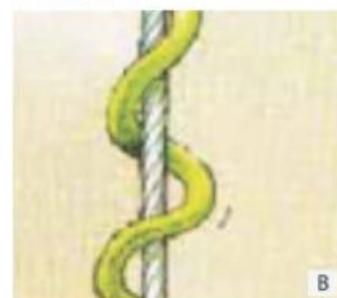
Grondgebonden gevelgroen

De meeste groene gevels bestaan uit zogenaamde klimplanten. De term klimplanten is echter misleidend. Er zijn namelijk maar enkele planten die zonder hulp zelfstandig kunnen klimmen en geen klimhulp nodig hebben. Ze beklimmen de gevel op verschillende manieren:

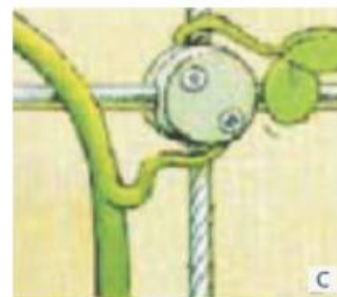
A. Zelfhechtende soorten (bv. klimop, klimhortensia, wingerd) zetten zich met hechtschijfjes of hechtwortels vast en hebben geen steun nodig. Je kan ze probleemloos plaatsen op een ongeschilderde, niet te gladde muur. Ook op houten panelen hechten ze zich goed, op voorwaarde dat het hout niet behandeld is met een chemisch houtverduurzamingsmiddel. Zet een zelfhechtende soort alleen tegen een muur als hij daar mag blijven. Als je een plant verwijdert, moet hij nadien van voor af aan herbeginnen. Bovendien trek je loszittende bepleistering en oude verflagen mee. Je ziet op de muur ook waar de plant zich heeft vastgehecht: hij laat 'voetsporen' na. Het is een fabeltje dat deze planten de voegen van het metselwerk kapot zouden maken. De hechtschijfjes hechten zich namelijk enkel op het oppervlak van de muur en dringen niet in het metselwerk.

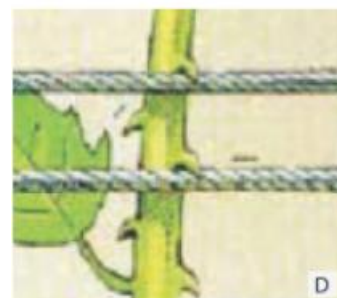
B. Winders of slingerplanten (bv. kamperfoelie, hop) hebben een stengel die schroefvormig groeit rond een steun. Ze kunnen dus niet zelfstandig tegen muren klimmen. Om winders langs een muur te laten groeien, span je een verticale kabel waarrond de plant omhoog kan groeien. Hogerop kan je de plant ook horizontaal laten groeien. Het hout van de planten wordt dikker, laat daarom 10 à 15 cm tussen muur en kabel. Je kan winders ook planten langs steunpalen van afdaken of pergola's. Zet ze niet in de buurt van regenpijpen. Ze kunnen de regenpijp stuk 'wurgen' of uit de muur trekken.

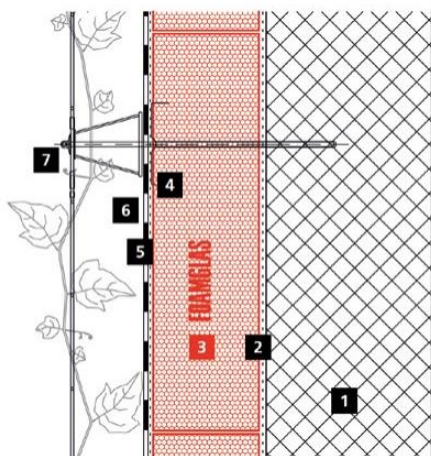
C. Rankers (bv. druivelaar, clematis) gebruiken blad- of takranken om zich naar boven te werken. Gebruik als klimhulp rechthoekig, vierkant of ruitvormig draad- of lattenwerk. Je maakt tegen de muur een laddertje waarlangs de rankers met hun tak- of bladkrullen omhoog kunnen klimmen. Deze klimplanten zijn bij uitstek geschikt om luchtige, groene gevels te creëren.

D. Enteraars of steunklimmers (bv. bramen, rozen) zijn meestal geen echte klimplanten. Ze hebben geen speciale structuren om te 'klimmen', maar gebruiken o.a. doornen of stekels om zich vast te haken en zo omhoog te groeien. Onder deze groep plaatsen we ook de leiheesters: struiken met slappe twijgen die niet zelf klimmen. Je kan ze wel opbinden langs latwerk (bv. winterjasmijn).

Illustraties Jokob7

1. Massieve muur
2. Hechtlaag
3. Cellenglasisolatie
4. Kramplaten
5. Hechtlaag
6. Wortelwerend waterdichtingsmembraan
7. Afstandshouder en draagconstructie voor klimplanten

Muur met buitenisolatie en grondgebonden gevelgroen, illustratie en foto's Foamglas

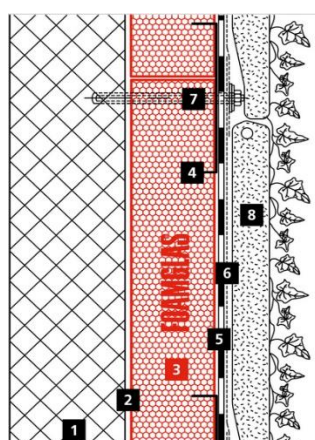
Niet-grondgebonden gevelgroen

Een andere optie is een groene gevel te creëren door plantenbakken, zakken of potten aan de gevel op te hangen. Hierin kunnen dan allerlei planten groeien

Gezien deze planten niet wortelen in volle grond, zijn ze kwetsbaarder. Bij droge periodes sterven planten soms af omdat ze te weinig water hebben gebufferd in de beperkte hoeveelheid aarde rond hun wortels. Bewateren is bij plantenbakken dus noodzakelijk.

Groene gevel met plantenbakken, foto groentac.be

1. Massieve muur
2. Hechtlaag
3. Cellenglasisolatie
4. Kramplaten
5. Hechtlaag
6. Wortelwerend waterdichtingsmembraan (EPDM...)
7. Bevestigingsanker
8. Begroeningspanelen of draagconstructie voor klimplanten

Niet-grondgebonden gevelgroen, foto Plant Design, arch. Matz-Haucotte

Muur met buitenisolatie en niet-grondgebonden gevelgroen, illustratie Foamgla

Groene gevels als gevelafwerking bij buitenisolatie

Gevelgroen kan je meestal zonder meer toepassen tegen tuinmuren, muren van tuinbergingen of (vrijstaande) garages. Wanneer het over gevels van verwarmde gebouwen gaat, dan kies je best pas voor gevelgroen nadat je de muur geïsoleerd hebt. Een klassieke spouwmuur met spouwisolatie en gevelmetselwerk is zeker een goede basis. Bestaande muren hebben niet altijd een dergelijke opbouw. Er bestaan ook gevelisolatiesystemen die je kan laten begroeien. Idealiter fungeert de groengevel dan als volwaardige gevelafwerking. Je zal evenwel de isolatie moeten afwerken met een waterdichte folie waartegen begroeningspanelen of een draagconstructie voor klimplanten wordt aangebracht.

Door een waterdichte folie te gebruiken vergelijkbaar met de afdichtingsfolies voor platte daken (EPDM, TPO, PVC,....) is men bij correcte plaatsing verzekerd van de waterdichtheid. Hou er wel rekening mee dat dit vrij dampdichte materialen zijn, wat niet ideaal is. Om inwendige condensatie te vermijden, wil je immers dat de buitenkant van de isolatie zo dampopen mogelijk is. Wil je dit toch doen, dan zou je zoals bij een plat dak een even dampdichte folie als damp scherm achter de isolatie moeten plaatsen. In tegenstelling tot een plat dak, waar je alle lagen losliggend kan plaatsen of verkleven, moet je het damp scherm echter doorboren voor de bevestiging van het isolatiesysteem, waardoor je het risico op inwendige condensatie toch verhoogt.

Een meer robuuste oplossing is het gebruik van het dampdichte isolatiemateriaal cellenglas. Hierbij is een damp scherm overbodig omdat het materiaal zelf volledig dampdicht is.

Meer info

Op blauwgroenvlaanderen.be vind je een overzicht van maatregelen die je kan nemen om een klimaatbestendig en natuurvriendelijk perceel te realiseren. Je vindt er onder meer informatie over [groengevels](#) en [geveltuintjes](#).

Bronnen

- BAS bouwen vzw
- Prof. M. Hermy – Groenbeheer, een verhaal met toekomst
- Foamglass
- www.gevelgroen.be
- [Dialoog vzw](#)

Auteur: Evelien Willaert, Dialoog vzw